

Policy för Arbetsmarknad

Denna arbetsmarknadspolicy är Funktionsrätt Stockholms läns syn på arbete/sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Policyn utgår från vårt mål ”att uppnå ett samhälle för alla”.

Arbete är en viktig väg till att vara delaktig i samhället och få användning av sina demokratiska och mänskliga rättigheter. Ett arbete är utvecklande, ger kunskap och struktur i vardagen. Arbete skapar mening, tillhörighet, känsla av sammanhang och motverkar utanförskap. Ett arbete ger inkomst och skapar förutsättningar för självständighet. För personer med funktionsnedsättning innehåller vägen till arbete fler hinder och särskilt stöd kan vara avgörande för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Funktionsrätt Stockholms län utgår från den grundläggande principen att alla människor oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter som andra att vara delaktiga i samhället och att ta del av sina rättigheter. Rättigheterna regleras bland annat i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, FN:s standardregler, i strategier och planer inom EU och i svensk lagstiftning (1).

En funktionsnedsättning får inte stå i vägen för en rättvis bedömning av den arbetssökandes kvalifikationer. Att bli anställd för sin kunskap och utbildning där funktionsnedsättningen inte utgör något hinder är en självklarhet. Om nedsättningen påverkar utförandet av vissa arbetsuppgifter måste information om vilka möjligheter en arbetsgivare har till olika former av anställningsstöd vara lättillgängliga och tydliga. Det är också viktigt att arbeta med attitydförändringar till funktionsnedsättning, både i samhället i stort och i arbetslivet (1). Statens insatser gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att få och behålla en plats på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitiska program finns för att förbättra villkoren i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning (2). Stöd finns till arbetstagare t.ex. arbetshjälpmedel, praktik och stöd finns också till arbetsgivare från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen t.ex. vid arbetsträning.

Funktionshinder och funktionsnedsättning

Funktionshinder definieras som den begränsning det innebär för en person i relation till omgivningen. Exempelvis brister i arbetslivet, sociala relationer, fritids- och kulturaktiviteter, utbildning samt demokratiska processer. Det handlar framför allt om bristande tillgänglighet i och anpassning av omgivningen (2).

Enligt FN:s standardregler kan människor ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller intellektuella skador eller sjukdomar, syn- eller hörselskador eller - sjukdomar, medicinska tillstånd eller mentalsjukdomar. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur (2).

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slår i artikel 27 fast rätten till arbete på lika villkor. Staten ska främja insatser för att personer med funktionsnedsättning ska kunna finna, få, behålla och återgå till en anställning. Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället (3).

Lägesbeskrivning

Enligt Myndigheten för delaktighets rapport ”Hur är läget – 2014” (MFD) har en fjärdedel av de inskrivna på Arbetsförmedlingen en funktionsnedsättning. De vill understryka att för en ökad delaktighet på arbetsmarknaden bland personer med funktionsnedsättning krävs att det finns särskilda insatser och stöd. En bättre tillgänglighet på arbetsplatser i grunden, bättre kunskap hos arbetsgivare och ett perspektiv där den arbetssökande inte ses som hindrad redan innan den har sökt ett arbete måste till om utvecklingen ska gå framåt. En bättre tillgänglighet generellt skulle minska problemen med matchning och i längden minska behoven av särskilda anpassningar och åtgärder. I arbetsför ålder mellan 16-64 år uppgår drygt 16 procent av befolkningen att de har någon form av funktionsnedsättning. (2,4).

Personer med funktionsnedsättning har en sämre hälsa i högre utsträckning än bland övrig befolkning. En betydande del av den sämre hälsan beror inte på funktionsnedsättningen i sig, utan kan förklaras av riskfaktorer för ohälsa kopplade till

livsvillkor exempelvis vad gäller förvärvsarbete. Det är också en högre andel personer med funktionsnedsättning som känner oro att förlora arbetet, saknar ekonomisk marginal och har låg inkomst. Detta indikerar att den sämre hälsan hos personer med funktionsnedsättning skulle kunna förbättras genom olika stödinsatser (5).

Gott exempel från Stockholms läns landsting (SLL)

Ett gott exempel på en mer jämlik och rättvis arbetsmarknad är Stockholms läns landstings projekt att erbjuda personer i arbetsför ålder med funktionsnedsättning praktik. SLL:s verksamheter ska bedriva ett aktivt arbete för att underlätta så att personer med funktionsnedsättning får anställning i landstinget. Genom en särskild satsning under 2014 har verksamheter kunnat få stöd till traineeplatser för personer med funktionsnedsättning. Praktikplatser erbjuds från två till sex månader med kollektivavtalsenlig lön samt med möjlighet till handledararvode. SLL personal och utbildning tar emot samtliga ansökningar och samverkar med verksamheterna för att inventera lämpliga placeringar. Verksamheterna anställer själva praktikanten/personen men fakturerar SLL Personal & utbildning. Rekrytering till praktikplatserna sker bl.a. i samverkan med Funktionsrätt Stockholms län, funktionshindervisorganisationer i länet och Arbetsförmedlingen som bistår med spridning av information.

Funktionsrätt Stockholms län anser att arbetsmarknaden ska

- **vara jämlik och rättvis**
Personer med funktionsnedsättning ska erbjudas anställning på samma villkor som personer utan funktionsnedsättning. Anställning ska ske efter kompetens och meriter. För att motverka diskriminering behöver personer med funktionsnedsättning erbjudas arbete i större utsträckning

på den reguljära arbetsmarknaden. Detta är av vikt såväl ur ett socioekonomiskt perspektiv som ur ett individuellt perspektiv. Funktionsrätt Stockholms län förespråkar att en sammanhållen rehabiliteringskedja skall eftersträvas också för personer med funktionsnedsättning.

- **vara tillgänglig**

Personer med funktionsnedsättning har historiskt sett haft problem att etablera sig på arbetsmarknaden. Funktionsrätt Stockholms län förespråkar en ökad tillgänglighet generellt på arbetsmarknaden. I längden skulle det innebära minskade problemen med matchning och minskade behov av särskilda anpassningar och åtgärder.

- **vara hållbar**

Helhetssyn på funktionsnedsättning bör eftersträvas i arbetsmarknadsfrågor. Funktionsrätt Stockholms län vill främja kunskap om funktionsnedsättning i relation till arbete och arbetsmarknad. Ökad kunskap kring funktionsnedsättning hos arbetsgivare behövs och en attityd där den arbetssökande inte ses som hindrad redan innan den har sökt ett arbete måste till. Funktionsrätt Stockholms län vill arbeta för att arbetsgivare särskilt SLL ska se kompetensen och det friska hos varje enskild person.

- **främja delaktighet**

Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till arbete på lika villkor och staten behöver främja insatser för att personer med funktionsnedsättning ska kunna finna, få, behålla och återgå till en anställning. Funktionsrätt Stockholms län anser att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till delaktighet inom samhällets alla områden, såsom t.ex. arbete och utbildning.

Funktionsrätt Stockholms läns målsättning

Deltagande i arbete ska vara lika stort bland arbetstagare med funktionsnedsättning som vill arbeta, som för arbetstagare i den övrig befolkningen.

Funktionsrätt Stockholms län vill driva arbetsmarknadsfrågor

- genom att verka för att sprida kunskap t.ex. att medverka i föreläsningar och utbildningar
- genom att i alla lägen påvisa nyttan genom goda exempel
- genom att samverka med myndigheter, arbetsgivar-, bransch-, och fackliga organisationer
- genom att påverka beslutsfattare och politiker

Förkortningar i policyn

FN	Förenta Nationerna
EU	Europeiska Unionen
MFD	Myndigheten För Delaktighet
SLL	Stockholms Läns Landsting

Referenslista

- 1) Sveriges Kommuners och Landsting. (2012). *Funktionsnedsättning och arbete. Vad gör kommuner och landsting*. Sveriges kommuner och landsting, SKL.

- 2) Sjöberg, M. (2002). *Arbetsliv och funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur.
- 3) Myndigheten för delaktighet. (2014). *Hur är läget 2014? Uppföljning av funktionshinderpolitiken*. Sundbyberg: Myndigheten för delaktighet.
- 4) Statistiska Centralbyrån. (2014). *Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2013*. Statistiska centralbyrån, SCB 2014:1.
- 5) Regeringskansliet. (2008). *Sveriges internationella överenskommelser*. Utrikesdepartementet, SÖ 2008:26

